Національний технічний університет України
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

КАФЕДРА ІСТОРІЇ Кафедра ІСТОРІЇ, ФСП

Науково-дослідна практика

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	*Другий (магістерський)*
Галузь знань	*03 Гуманітарні науки*
Спеціальність	*032 Історія та археологія; 033 Філософія*
Освітня програма	*«Європейські студії»*
Статус дисципліни	*Обов'язковий компонент циклу професійної підготовки*
Форма навчання	*очна (денна) / заочна / дистанційна / змішана*
Рік підготовки, семестр	*2-й рік навчання, 4 семестр*
Обсяг дисципліни	*12 кредитів ECTS, 360 годин*
Семестровий контроль/ контрольні заходи	*Залік.*
Розклад занять	*Згідно графіку навчального процесу та наказу на практику по університету.*
Мова викладання	*Українська*
Інформація про керівника курсу / викладачів	*д-р філософії з історії* ***Жовта Ілона Іванівна,*** *093-037-07-09* ***;*** *zhovta.ilona@lll.kpi.ua.*
Розміщення курсу	*https://classroom.google.com/c/ODM3OTMzMjE1NDYw?hl=ru&cjc=mu7qecv7*

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчання та результати навчання.

Науково-дослідна практика студентів освітньо-наукової програми ***«Європейські студії»*** факультету соціології і права КПІ ім. Ігоря Сікорського є складовою професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освіти і важливим етапом навчального процесу.

Практика проводиться з відривом від теоретичного навчання, тривалістю **7 тижнів**, і передбачає самостійну роботу студентів-практикантів як помічників-дослідників у конкретних установах (науково-дослідних інститутах, архівах, культурних установах, аналітичних центрах, державних органах тощо). Вона забезпечує тісний зв'язок між теоретичною підготовкою майбутніх фахівців та їхнім практичним становленням, формуючи професійні вміння й навички.

Проходження практики допомагає студентам краще оцінити власні можливості, сформувати реалістичний підхід до майбутньої діяльності та зміцнює зв'язок освіти з актуальними потребами суспільства.

Згідно з освітньо-науковою програмою ***«Європейські студії»*** студенти набудуть наступних ***загальних компетентностей:***

- **ЗК 01.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу для прийняття обґрунтованих рішень.
- **ЗК 02.** Здатність спілкуватися державною та іноземною мовою та як усно, так і письмово з представниками інших (різних) професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- **ЗК 03.** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- **ЗК 04.** Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- **ЗК 06.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, проведення досліджень на відповідному рівні.
- **ЗК 07.** Здатність працювати автономно.
- **ЗК 08.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Згідно з освітньо-науковою програмою студенти набудуть наступних ***фахових компетентностей:***

- **ФК 1.** Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію. Здатність критично працювати з філософськими текстами, застосовувати різні методи аналізу та інтерпретації.
- **ФК 2.** Здатність планувати і виконувати наукові дослідження в галузі історії та археології; здатність використовувати історико-філософську спадщину в осмисленні та розв'язанні дослідницьких проблем.
- **ФК 3.** Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук, усвідомлювати зв'язки філософської спеціалізації з іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками.
- **ФК 5.** Здатність обирати і застосовувати найбільш ефективну методологічну стратегію дослідження.
- **ФК 7.** Здатність здійснювати аналіз, оцінку і прогнозування соціальних, політичних, економічних та культурних процесів із застосуванням фахових знань. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області.
- **Ф 8.** Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність з філософських та історичних дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти, наукових установах.
- **ФК 10.** Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології.
- **Ф 11.** Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики
- **ФК 12.** Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень у різних формах наукової комунікації; здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми, після проходження практики студенти мають продемонструвати такі ***програмні результати навчання:***

- **ПРН 1.** Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної та філософської науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень, застосовувати релевантні методи їх аналізу та інтерпретації.
- **ПРН 2.** Здійснювати інтелектуальний пошук, виявляти і критично осмислювати актуальні проблеми сучасної філософської думки, розробляти їх в рамках власного філософського дослідження.
- **ПРН 3.** Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науковопопулярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.
- **ПРН 5.** Розробляти й реалізовувати історичні, філософські та міждисциплінарні проєкти з урахуванням сучасних методологічних підходів.
- **ПРН 6.** Вміти реконструювати історичний поступ світової філософії, еволюцію філософських ідей і проблем
- **ПРН 7.** Застосовувати у професійній діяльності у сфері філософії, історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології в професійній діяльності, у тому числі для пошуку, збереження і оброблення інформації, для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів.
- **ПРН 8.** Пропонувати та обґрунтовувати нові підходи до розв'язання задач і проблем.
- **ПРН 10.** Використовувати методологію та пізнавальні засоби, що властиві філософії та її застосуванням.
- **ПРН 11.** Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання.
- **ПРН 12.** Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
- **ПРН 13.** Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.
- **ПРН 14.** Розуміти зв'язки філософії з іншими напрямами філософського дискурсу та іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками.
- **ПРН 16.** Брати участь у наукових дискусіях з філософії та міждисциплінарних проблем обговореннях філософських питань з експертами з інших галузей знань.
- **ПРН 17.** Аналізувати, оцінювати і прогнозувати соціальні, політичні, економічні та культурні процеси із застосуванням фахових знань та спеціалізованих навичок розв'язання складних задач філософії.
- **ПРН 18.** Використовувати набуті знання в практиці європейської та євроатлантичної інтеграції України, зокрема проводити світоглядний аналіз та етико-ціннісну експертизу інтеграційних процесів;
- **ПРН 19.** Приймати ефективні рішення з питань управління складною професійною та/або навчальною діяльністю у сфері філософії.
- **ПРН 20.** Узагальнювати результати власних наукових досліджень у сферах історії та філософії і презентувати їх у доповідях, публікаціях державною та іноземною мовами із дотриманням принципів академічної доброчесності та професійної етики.
- **ПРН 21.** Планувати і виконувати наукові дослідження з філософії та дотичних питань, формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки, презентувати результати досліджень в різних формах наукової комунікації.

Мета науково-дослідної практики: набуття студентами досвіду самостійної науково-дослідної роботи на базі установ, а також формування компетентностей, що відповідають обраній спеціалізації та освітньо-науковому рівню підготовки.

Завдання практики:

- закріпити та застосувати на практиці здобуті теоретичні знання в галузі історичних та філософських дисциплін;
- сформувати професійну ідентифікацію майбутнього фахівця (дослідника-європеїста) та професійну самосвідомість;
- набути досвіду виконання професійних обов'язків, виховати почуття персональної відповідальності за результати роботи;
- сформувати практичні вміння і навички дослідницької та аналітичної діяльності (зокрема, роботи з історичними джерелами, філософськими текстами, експертними оцінками тощо);
- ознайомитися з методологією проведення історичних, філософських та міждисциплінарних досліджень, методами соціо-гуманітарної експертизи та інструментарієм гуманітарних наук;
- вивчити теоретичні джерела за обраною науковою темою, пов'язаною зі спеціалізацією кафедри та власним дослідженням (наприклад, з питань історико-філософського аналізу, європейської ідентичності, інтеграційних процесів, методів гуманітарної експертизи тощо) у вітчизняній та зарубіжній літературі;
- ознайомитися з результатами теоретичних і прикладних досліджень, виконаних академічними установами та експертними центрами у сфері європейських студій;
- визначити і обґрунтувати оптимальні методи збору, обробки та аналізу матеріалів (історичних джерел, наукових публікацій, емпіричних даних тощо), необхідних для виконання власного дослідження.

На період практики студент змінює свою звичну роль слухача на роль дослідника, що дозволяє йому особисто відчути складність науково-дослідної роботи. Первинні уміння і навички для такої роботи на належному професійному рівні формуються у майбутніх фахівців саме під час проходження практики в різних установах.

У процесі навчання студенти, за запитом організацій, що займаються історичними, філософськими чи аналітичними дослідженнями, можуть брати участь у плануванні, організації та виконанні дослідницьких проєктів, опрацьовувати результати досліджень. Це сприяє поглибленню практичного досвіду та встановленню професійних контактів.

2. Пререквізити та постреквізити практики (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою).

Науково-дослідна практика проводиться на завершальному етапі теоретичного навчання (перед написанням магістерської дисертації) і базується на знаннях та вміннях, здобутих під час опанування фахових дисциплін освітньої програми.

Пререквізитами практики є успішне засвоєння фундаментальних курсів за тематикою європейських студій (історія Європи, філософія та культура Європи, методологія наукових досліджень тощо).

Постреквізитом практики є підготовка кваліфікаційної роботи (магістерської дисертації), в якій буде використано досвід роботи, отриманий під час практики. Таким чином, науково-дослідна практика дає можливість студентам застосувати набуті теоретичні знання на практиці та набути необхідних професійних навичок для подальшої дослідницької та аналітичної роботи.

3. Зміст та програма науково-дослідної практики.

Науково-дослідна практика здобувачів освіти є важливим етапом підготовки фахівців у межах майбутньої спеціальності та досвіду самостійної роботи. Вона регламентується відповідними документами НТУУ «КПІ» і передбачає три етапи:

Підготовчий етап. На цьому етапі відповідальні викладач (керівник практики від

кафедр) завчасно визначають бази практики та укладають необхідні договори з установами. Протягом семестру, що передує практиці, студенти ознайомлюються з програмою; на її основі розробляють індивідуальні плани роботи з урахуванням специфіки кожної установи.

Керівник практики перевіряє і за потреби коригує плани відповідно до професійних функцій фахівця. За тиждень до початку практики кафедра організовує настановчу конференцію (збори), на якій визначаються мета та завдання практики для студентів, обговорюються очікувані результати, а також видаються направлення і студенти закріплюються за конкретними базами практики.

Програмою практики передбачено виконання здобувачем індивідуальних завдань, що активізує їхню діяльність, розширює світогляд, підвищує ініціативність і робить проходження практики більш конкретним і цілеспрямованим. Індивідуальні завдання включаються до програми практики з метою більш ефективного оволодіння професійними уміннями й навичками. Матеріали, зібрані студентами під час виконання індивідуальних завдань, можуть бути використані в подальшому при написанні магістерських робіт.

Тематика індивідуальних дослідницьких завдань для здобувачів за освітньою програмою «Європейські студії» охоплює широкий спектр питань, пов'язаних з пріоритетними напрямами програми (європейська історія та філософія, проблематика європейської ідентичності, інтеграційні процеси, культурний діалог, гуманітарна експертиза тощо) і добирається з урахуванням специфіки бази практики.

Основний етап. Робочий час практиканта визначається правилами внутрішнього розпорядку та режимом роботи установи або організації – бази практики. Практика починається з ознайомлення здобувача-практиканта з організацією (установою), її керівництвом, структурним підрозділом та фахівцем-наставником, який здійснюватиме керівництво від бази.

Під час проходження практики здобувач-практикант узагальнює та поглиблює знання про методологічні та організаційні особливості проведення гуманітарних досліджень (історичних, філософських, міждисциплінарних) та їхнього аналітичного опрацювання.

Ускладнення, що виникають у практиканта протягом роботи, усуваються шляхом групових та індивідуальних консультацій з керівником практики від кафедри. До обов'язків керівників практики входить регулярний аналіз діяльності практиканта, виявлення труднощів і недоліків та надання рекомендацій щодо їх подолання.

Здобувач-практикант веде ***Щоденник науково-дослідної практики***, де щоденно записує виконувані види робіт, набуті навички, проведені заходи та іншу важливу інформацію. Кожний студент працює за індивідуальним планом.

Керівник практики від організації допомагає скласти цей план і здійснює поточну корекцію під час консультацій. План науково-дослідної практики будується так, щоб у ньому максимально реалізувалися завдання та функції, які виконує професіонал у галузі європейських студій у практичній діяльності.

Завершальний етап. На цьому етапі здобувач-практикант узагальнює отримані результати, оформлює необхідні матеріали та складає звіт про проходження практики, який має містити опис проведеної роботи, результати та висновки, відгук керівника практики, інформацію про використані методи дослідження тощо. Підсумковий контроль знань і умінь, отриманих під час практики, здійснюється у формі захисту звіту перед комісією або керівником практики від кафедри.

4. Результати і захист науково-дослідної практики.

Після закінчення практики керівник від базової установи складає ***підсумковий відгук-звіт*** про роботу здобувача(ів)-практиканта(ів). До цього звіту додаються пропозиції і матеріали, підготовлені здобувача(-ами) під час практики і прийняті керівництвом установи до впровадження у практичну діяльність (за наявності таких).

Керівництво бази практики організовує обговорення результатів роботи студента і оцінює її за п'ятибальною системою (або за іншою системою, прийнятою в установі). Після цього у встановлені терміни студент захищає результати науково-дослідної практики у своєму закладі освіти.

Захист практики відбувається перед керівником практики (або комісією кафедри) у

формі співбесіди за матеріалами поданого звіту. Рівень підготовленості студента та якість виконання програми практики додатково оцінюються на кафедрі з урахуванням вимог професійного стандарту фахівця та потреб галузі.

5. Навчальні матеріали та ресурси.

1.«Європейські історичні студії» – електронний науковий журнал історичного факультету КНУ імені Тараса Шевченка (відкрите доступне видання, висвітлює європейські інтеграційні процеси, зовнішню політику ЄС, євроінтеграцію України та ін. тематику). Режим доступу: http://eustudies.history.knu.ua/uk/about/

2.Інститут Всесвітньої історії Національної академії наук України – державна установа, метою якої є забезпечення більш сприятливих організаційних умов для проведення фундаментальних і прикладних досліджень проблем динаміки всесвітньо-історичного процесу, вивчення історичних зв'язків України з країнами і народами світу. Режим доступу: https://ivinas.gov.ua/

3.Інститут історії України – державна установа, яка розробляє теоретичні та методологічні проблеми дослідження всесвітньо-історичного процесу, загальна концепція світової та вітчизняної історії, методи історичних досліджень і спеціальних історичних дисциплін. Режим доступу: http://history.org.ua/uk

4.Інститут філософії імені Г.С. Сковороди Національної Академії Наук України – державна організація, яка створена та діє з метою проведення наукових досліджень, спрямованих на отримання та використання нових знань у галузі філософії та доведення наукових знань до стадії практичного використання. Режим доступу: https://filosof.com.ua/

5.Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (НБУВ) – головний науково-інформаційний центр, електронні каталоги, бази даних та фонди періодики. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/

6.«Філософська думка» – провідний філософський часопис України (видання Інституту філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України, випускається з 1927 р.). Режим доступу: https://filosof.com.ua/filosofska_dumka

7.«Journal of European Integration» – міжнародний рецензований журнал (англ. мова) з питань європейської інтеграції, що публікує дослідження політичних, економічних, соціокультурних аспектів інтеграційних процесів у Європі. Режим доступу: https://www.tandfonline.com/journals/geui20

8.Prometheus – платформа масових відкритих онлайн-курсів України та світу (додаткові курси з методології досліджень, європейської історії, політології тощо). Режим доступу: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/kubernetes-basics/

Політика та контроль

6. Оформлення результатів практики.

Після завершення науково-дослідної практики студент подає керівнику для перевірки необхідну документацію:

- щоденник проходження практики;
- звіт про виконання програми та індивідуального плану практики.

Звіт про проходження практики обсягом 3–5 сторінок формату А4 повинен містити конкретний опис виконаної студентом роботи, відомості про виконання усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, список використаної літератури. Текст звіту може містити відповідні розрахунки, пояснення, таблиці, схеми, діаграми тощо. Складений здобувачем звіт повинен мати наскрізну нумерацію сторінок.

Перевіряє і затверджує звіт керівник практики від кафедри: рецензію керівника практики від кафедри історії за виконану роботу практиканта (знаходиться у Щоденнику); характеристику на здобувача-практиканта з аналізом виконаних видів роботи, написану та

завірену керівником установи практики (знаходиться у Щоденнику).

7. Форми, методи роботи та критерії оцінювання виконання завдань науково-дослідної практики.

При оцінюванні науково-дослідної практики враховуються ставлення студента до роботи, відгуки адміністрації, методиста-консультанта установи – бази практики. Особлива увага приділяється самостійності здобувача, його вмінню формулювати висновки і рекомендації.

Форми роботи.

Під час практики здобувачі виконують завдання практики відповідно поставленої мети, та керуються вказівками керівника практики від університету та керівника практики від бази практики.

Політика університету.

Академічна доброчесність. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: https://kpi.ua/code. (інша необхідна інформація стосовно академічної доброчесності).

Норми етичної поведінки. Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: https://kpi.ua/code.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО).

Курс «Науково-дослідна практика» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Результати навчальної діяльності аспірантів оцінюються за 100-бальною шкалою.

Згідно п.5.2. Положення (https://osvita.kpi.ua/node/37) практика передбачає дві складові:

- стартова (50%) – для оцінювання керівниками практики діяльності здобувача під час проходження практики поточного контролю та ведення щоденнику;
- звітування (50%) – оцінювання практики, що включає оцінювання звіту з практики.

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий Бал	Кіл-ть	Всього
	Стартова складова				**50**
1	Оцінювання керівником практики з боку бази практики діяльності здобувача під час проходження практики.	10	10	1	10
2	Оцінювання керівником практики з кафедри здобувача під час проходження практики.	10	10	1	10
3	Ведення щоденника з практики (щотижневі звіти)	30	30	1	30
	Складова захисту				**50**
4	Звіт з практики.	25	25	1	25
5	Захист практики.	25	25	1	25
	Всього				**100**

Оцінювання стартових складових:

Оцінювання керівником практики з бази практики і кафедри здобувача під час проходження практики. *Критерій оцінювання:*

8-10 балів	Не менше 90% виконаної роботи
5-7 балів	Не менше 75% виконаної роботи
2-4 бали	Не менше 60% виконаної роботи
0 балів	Менше 60% проведеної роботи

Введення щоденника з практики. *Критерій оцінювання:*

26-30 балів	– відповідність вимогам до змісту, структури та оформлення не менше ніж 90%
20-25 балів	– щоденник відповідає вимогам змісту та структури, але має неточності в оформленні та містить не менше за 75% потрібної інформації
15-19 балів	– щоденник не зовсім відповідає вимогам змісту та структури, має неточності в оформленні, незначні помилки в тексті та містить не менше за 60% потрібної інформації
0 балів	**-** щоденник не відповідає вимогам змісту та структури, має неточності в оформленні, значні помилки в тексті та містить менше за 60% потрібної інформації.

Умовою допуску до захисту практики в комісії є: своєчасне надання щоденника та звіту з практики.

Оцінювання складових захисту.

Звіт. *Критерій оцінювання:*

14 - 15 балів	– відповідність вимогам до змісту, структури та оформлення не менше ніж 90%
11 - 13 бали	– робота відповідає вимогам змісту та структури, але має неточності в оформленні та містить не менше за 75% потрібної інформації
9 - 10 бали	– робота не зовсім відповідає вимогам змісту та структури, має неточності в оформленні, незначні помилки в тексті та містить не менше за 60% потрібної інформації
0 балів	**-** робота не відповідає вимогам змісту та структури, має неточності в оформленні, значні помилки в тексті та містить менше за 60% потрібної інформації. Або несвоєчасно надано на перевірку.

Захист звіту. *Критерії оцінювання:*

21- 25 балів	**-** доповідь повна та розгорнута. Здобувач надав повні відповідь на запитання комісії (не менше за 90% потрібної інформації)
16 –20 балів	**-** доповідь повна але не повністю розгорнута. Здобувач надав не повні відповіді на запитання комісії (не менше за 75% потрібної інформації)
10 - 15 балів	- доповідь не повна та не розгорнута. Здобувач надав не повні відповіді на запитання комісії (не менше за 60% потрібної інформації), значні помилки
0 балів	**-** доповідь та відповіді на запитання комісії містить менше за 60% потрібної інформації або відповідь відсутня

Семестровий контроль: залік.

Обов'язкова умова допуску до заліку написання звіту та заповнення щоденника практики. Студенту, який не виконав програму практики з поважних (підтверджених документально) причин, може бути надано право повторного проходження практики за

індивідуальним графіком з фінансуванням усіх витрат, пов'язаних з її організацією та проведенням фізичними чи юридичними особами за окремим кошторисом.

Відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	*Оцінка*
100–95	Відмінно
94–85	Дуже добре
84–75	Добре
74–65	Задовільно
64–60	Достатньо
Менше за 60	Незадовільно

Робочу програму науково-дослідної практики (силабус):

Складено викладачем Ілоною Жовтою (д.ф.і., викладач кафедри історії); Сергієм Чолієм (к.і.н., доцент кафедри історії).

Ухвалено на засіданні кафедри історії (протокол № 1 від 28.08.2024 р.).

Погоджено методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 1 від 29.08.2024 р.).